

บูรณาการหลักอภิธานิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นไทยสู่ยุค Smart City*

INTEGRATING THE PRINCIPLES OF APARIHANIYADHAMMA WITH THAI LOCAL GOVERNMENT INTO THE SMART CITY ERA

พระครูประสาทสรคุณ¹, พรรณพัชญ์ จิตรจ้านงค์² และ จิราภรณ์ ชูชำนาญ³

Phrakhruprasatsorakhun¹, Pannaphat Jitjumnong² and Jiraphon Choochamnan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: mayjiraphon161138@gmail.com

Received 25 September 2023; Revised 18 October 2023; Accepted 30 October 2023

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ได้นำเสนอการบูรณาการหลักอภิธานิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นสู่ยุค Smart City โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และมีความปลอดภัยโดยมุ่งเน้นการนำสื่อเทคโนโลยีมาสู่ระบบการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ภายใต้หลักอภิธานิยธรรมทั้ง 7 ประการ คือ (1) ประชุมกันเป็นประจำ (2) มีความรับผิดชอบร่วมกัน (3) ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ (5) ไม่เห็นแก่ตัว (6) ไม่ประมาท สามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้ (7) สนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี และ เลือคนดี และ Smart City มีทั้งหมด 7 ข้อ คือ (1) Smart Economy เศรษฐกิจอัจฉริยะที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมดิจิทัล (2) SmartTourism การท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อให้นักท่องเที่ยว

* พระครูประสาทสรคุณ, พรรณพัชญ์ จิตรจ้านงค์ และ จิราภรณ์ ชูชำนาญ. (2566). บูรณาการหลักอภิธานิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นไทยสู่ยุค Smart City. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(5), 195-213.

Phrakhruprasatsorakhun, Pannaphat Jitjumnong and Jiraphon Choochamnan. (2023). Integrating the principles of aparihaniyadhamma with Thai local government into the Smart City era. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University, 3(5), 195-213.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

(3) Smart Safety ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว (4) Smart Environment การเติบโตของเมืองควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม (5) Smart Healthcare การให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน (6) Smart Education การศึกษาเพื่อสร้างความรู้ให้คนภายใต้แนวคิด Smart People for Smart City (7) Smart Governance การบริหารจัดการของภาครัฐ ซึ่งผู้เขียนบูรณาการได้ดังนี้ (1) พลเมืองอัจฉริยะ ประกอบด้วย การประชุมกันเป็นประจำ การมีความรับผิดชอบร่วมกัน และความไม่เห็นแก่ตัว (2) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ ประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดีและเลือกคนดี (3) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ ประกอบด้วย การเคารพ นับถือผู้ใหญ่ การไม่ประมาทและสามารถปฏิบัติภารกิจที่มอบหมายได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและข้าราชการท้องถิ่นให้มีความเป็นมืออาชีพ ทำงานรวดเร็วแม่นยำ และตอบสนองความต้องการของพลเมืองในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ : บูรณาการ, หลักอภิธานิยธรรม, การปกครองท้องถิ่น, ยุค Smart City

Abstract

This paper presents the integration of Aparihaniyadhamma principles with local government into the Smart City era. The objective is to develop the local area to be efficient, effective and safe. Focusing on bringing technological media to the local administration system under the seven principles of Aparihaniyadhamma: (1) meeting regularly (2) having shared responsibility (3) following rules and regulations (4)) Respect elders (5) Not selfish (6) Not careless, able to perform assigned missions (7) Support good people, protect good people, promote good people, and choose good people. And Smart City has a total of 7 points: (1) Smart Economy, intelligent economy that focuses on the digital industry (2) Smart Tourism, smart tourism for tourists (3) Smart Safety, safety in tourism (4) Smart Environment, urban growth along with environmental protection (5) Smart Healthcare, providing health services to People (6) Smart Education Education to create knowledge for people under the concept of Smart People for Smart City (7) Smart Governance, public sector management. which the author

integrates as follows: (1) Intelligent Citizens consists of meeting regularly. Sharing responsibility and selflessness (2) Smart living consists of following rules and regulations. and supporting good people Protect good people and choose good people. (3) Intelligent public administration consists of respecting and respecting elders. Not being careless and being able to perform assigned missions very well. Moreover, it can also develop the potential of administrators and local civil servants to be professional. Work quickly and accurately and respond to the needs of citizens in an era where technology plays an important role in local development.

Keywords : Integration, Principles of aparihaniyadhamma, Local government, Smart City era

บทนำ

สังคมประเทศไทยมีลักษณะเป็นพลวัต คือ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขปัจจัยหรือภาษาทางพุทธศาสนาที่เรียกว่าเปลี่ยนแปลงไปตาม “พลวัตปัจจัย” ซึ่งมีการปรับตัวตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์ เช่น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ย่อมจะหาวิธีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหานั้นจนเกิดสังคมขึ้นมา (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2557) ดังเช่นที่อริสโตเติล กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมและการเมือง มนุษย์ต้องคิดเสมอว่าจะอยู่ร่วมกันอย่างไร บทบาทของผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองควรเป็นเช่นไร เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ในรัฐและรัฐนั้นคือสังคม การก่อตั้งสังคมจึงเป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความผาสุกของมนุษย์ (ณัฐพงษ์ ญาณเมธี ไกรเทพ, 2565) ดังนั้น หากเปรียบเทียบประเทศเป็นเช่นดังหมู่บ้านที่ประกอบด้วยครอบครัวหลายครอบครัวมาอยู่รวมกัน “การปกครองส่วนท้องถิ่น” ก็เปรียบเสมือนกับครอบครัวแต่ละครอบครัวที่อาจจะมีความเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน แต่ทุกครอบครัวล้วนต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมาควบคุมให้คนในแต่ละครอบครัวปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสงบสุขภายในบ้าน และเปรียบผู้นำหมู่บ้าน คือ รัฐบาล ที่ต้องเป็นผู้ตัดสินใจหรือบังคับให้แต่ละครอบครัวซึ่งก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ต้องปฏิบัติเหมือนกันทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการกิน การนอน ฯลฯ ผู้นำนั้นก็จะเป็นเหมือนกับรัฐบาลที่มีอำนาจเผด็จการปกครองประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามหากเปิดโอกาสให้แต่ละครอบครัวได้เลือกตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ

อย่างอิสระการปกครองนั้นก็มีลักษณะ และรูปแบบที่เป็นประชาธิปไตย และมีลักษณะของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันที่เรียกว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบกระจายอำนาจ” (สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย, 2547)

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยระดับรากฐานของประชาชนที่สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้โดยตรง ดังเช่น การรวมกลุ่มชาวบ้านในท้องถิ่นเพื่อตัดสินใจทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นของตน ไม่ว่าจะเป็นการทำถนนเข้าหมู่บ้าน การสร้างบ่อกำจัดขยะ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีโอกาสกระทบต่อการดำรงชีวิตหรือมีความใกล้ชิดตัวชาวบ้านในท้องถิ่นได้มาก การให้ความสำคัญกับหลักการที่ว่าด้วย “การปกครองตนเอง” จึงเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตยที่แท้จริงอันสะท้อนให้เห็นผ่านประชาธิปไตยท้องถิ่น (อนุก เหล่าธรรมทัศน์, 2550)

ปัจจุบันการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการพัฒนาขึ้นไปจากเดิมด้วยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น โดยช่วงปลายศตวรรษที่ 20 มีการนำเอาเทคโนโลยีด้านข้อมูลและโทรคมนาคมมาใช้ร่วมกับการวางโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะเป็นหลัก แต่การบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีต้องอาศัยผู้บริหารและข้าราชการที่มีความเป็นมืออาชีพสูง ยึดหลักการทำงานที่รวดเร็ว แม่นยำ และตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นทางเลือกสำคัญหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน หรือที่เรียกว่า “Smart City” ภายใต้การกำกับของสำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัล (ณัชชา โคตะ, (2566). ออนไลน์) ส่งผลให้ประชาชนมีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตเพิ่มความปลอดภัยและการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการบริหารงานท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (ณัฐณิชา ไซยประเสริฐ, 2565)

การปกครองท้องถิ่นไทยยุค Smart City จึงไม่ใช่นโยบายที่ดำเนินการด้วยการบริหารจากบนลงล่างแต่เป็นการที่องค์กรต่าง ๆ และผู้คนในเมืองและท้องถิ่นรวมพลังกันเพื่อทำให้ระบบโดยรวมมีประสิทธิภาพ แต่กลับกันนั้นด้วยความที่เทคโนโลยีเป็นระบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มีความเป็นส่วนตัว โอกาสที่ข้อมูลส่วนตัวของคุณจะถูกนำไปใช้ให้กับมิชชันไซเบอร์ และอาจทำให้กลุ่มผู้คนที่ไม่สามารถติดตามหรือปรับตัวได้ทัน การใช้นวัตกรรมการบริหารงานบางส่วนอาจทำให้อัตราผู้คนที่เกิดการว่างงานสูง การปรับตัวเข้าสู่บริหารงานรูปแบบใหม่จึงมีความสำคัญอย่างมาก ยกตัวอย่าง เช่น มีชนชาติหลายเผ่าในโลกนี้

ได้สาบสูญไป มีประเทศบางประเทศหมดความเป็นอิสระ มีลัทธิศาสนาที่สลายตัว สถาบันอีกมากมายที่แม้จะไม่ถึงกับล้มละลายแต่ก็เสื่อมโทรมอย่างน่าเสียดาย ทั้งหมดทั้งหมดนี้ เกิดจากการบริหารงานของสถาบันนั้น ๆ ไม่ถูกต้องเหมาะสม และแม้พระพุทธศาสนาจะเป็นสถาบันใหญ่ยิ่งสถาบันหนึ่งในโลกก็ยังคงอยู่ในวิถีแห่งความเสื่อมและความเจริญเหมือนกันทั้งที่พระบรมศาสดาก็ทรงชี้ช่องทางเพื่อการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงไว้แล้ว แต่ถ้าหากพุทธบริษัท 4 ต่างไม่นำพาที่จะนำไปปฏิบัติให้ครบถ้วนก็จะทำให้พระพุทธศาสนาถึงความเสื่อมสลายได้ (อภิปรายธรรม 7 หลักการทำงานเป็นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 7 ประการ, 2560)

การนำหลักธรรมมาใช้แก่ผู้เจริญทั้งส่วนตนและส่วนรวม มีความทันสมัย และไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นหลักธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การสอนให้เรารู้จักหลักการทำงานเป็นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างชุมชน องค์กร หรือสถาบันให้เข้มแข็ง สามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมดุชนและผู้บริหารบ้านเมือง เนื่องจากประชาชนทุกคนเป็นผู้มีหน้าที่ดำรงรักษาสถาบันทั้งสิ้น ไม่ฐานะของผู้บริหารก็ในฐานะของสมาชิก (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต) นั่นก็คือ หลักอภิปรายธรรม 7 ประการ ประกอบด้วย (1) การประชุมกันเป็นประจำเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น (2) มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม (3) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบอย่างเคร่งครัด (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่หรือผู้ปกครอง (5) ไม่เห็นแก่ตัวทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (6) ไม่ประมาทและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี และ (7) ตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี และเลือกคนดีเข้าไปบริหารงาน

ดังนั้นจุดหมายปลายทางของบทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบูรณาการหลักอภิปรายธรรมกับการปกครองท้องถิ่นไทยในยุค Smart City ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

แนวคิดการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นได้เริ่มเข้าสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่พระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมุ่งให้พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจที่จำกัดและอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งจากการพัฒนารูปแบบการปกครองนั้นก็

เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ของบ้านเมืองและยึดถือเป็นรูปแบบในการปกครอง ประเทศมาจนถึงปัจจุบัน การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันจึงเป็นการปกครองระบบประชาธิปไตย ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การปกครองลักษณะนี้เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้าถึงความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งการปกครองลักษณะนี้ได้ถูกนำมาใช้ในการ บริหารประเทศในวงกว้าง โดยมีนักวิชาการได้นิยามความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

วรวิฑูลี สิงห์นิล (2562) (อ้างถึงใน อมรรัตน์ สายใจ, 2562) ได้ให้ความหมายว่า การปกครอง คือ การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตาม สมควร อำนาจการปฏิบัติหน้าที่ต้องไม่มากจนส่งผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะชุมชนในท้องถิ่นที่ไม่ใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตาม กฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยตนเองเพื่อสนองความต้องการของส่วนรวม การปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยปกครองทาง การเมืองที่อยู่ในระดับต่ำลงมาจากชาติ หรือระดับมลรัฐและรัฐ (ในกรณีที่ประเทศเป็น สหพันธรัฐหรือรัฐรวม) ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมใน ท้องถิ่นโดยตนเอง รวมทั้งอำนาจเก็บภาษีหรือการให้แรงงานเพื่อบรรลุลวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวนี้อาจจะได้รับการเลือกตั้งหรือจากการจัดสรร (แต่งตั้ง) ขึ้นมา โดยท้องถิ่นก็ได้ (อมรรัตน์ สายใจ, 2562)

เดเนียล วิท นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนใน ท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตาม หลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อม เป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครอง ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดย ให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายใน ท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน (โกวิท พวงงาม, 2550)

อุทัย ทิรัญโต นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจ ให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยการ ดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็น

องค์การมีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (โกวิท พวงงาม , 2555)

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองแบบกระจายอำนาจที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าถึงการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนฐานรากสามารถสะท้อนความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้มากขึ้นจากการโอนถ่ายกิจการบริการสาธารณะบางเรื่องของรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปสู่ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยจะมีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างเป็นทางการอิสระที่เป็นการปกครองตนเอง ฉะนั้นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวคิดและหลักการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญในระบบการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ซึ่งมีนักวิชาการได้นิยามความหมายเกี่ยวกับความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

สมเกียรติ สุวรรณธานี (2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประทาย) ได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักจัดการปกครองตนเองตาม ระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนในระดับท้องถิ่น ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงกลไกการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. การปกครองท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

4. การปกครองท้องถิ่น ช่วยให้ภารกิจของรัฐบาลกลางลดน้อยลง ทำให้ รัฐบาลสามารถอุทิศเวลาเพื่อการปกครองและการบริหารระดับชาติ เพื่อส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น

โกวิทย์ พวงงาม (2555) ได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นว่ามี 6 ประการ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองอันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

2. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3. การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่นประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญยิ่งในระบบการบริหารงานแบบกระจายอำนาจ เนื่องจากเป็นหลักการบริหารของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด นั่นก็คือทำให้ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างตรงเป้าหมาย และยังสามารถช่วยในการกำหนดนโยบาย เพื่อลดความแตกต่างและไม่เท่าเทียมกันระหว่างท้องถิ่นที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐได้อีกด้วย

การปกครองท้องถิ่นยุค Smart City

การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองแบบกระจายอำนาจ โดยการปกครองลักษณะนี้มีกลุ่มประเทศหลายประเทศได้นำไปใช้ในการปกครองประเทศอย่างแพร่หลาย เนื่องจากการปกครองลักษณะนี้เป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของประเทศร่วมกัน แต่ในทางกลับกันนั้นในปัจจุบัน การพัฒนาและการบริหารจัดการ

การเมืองมีความซับซ้อน และต้องการข้อมูลในการตัดสินใจเพิ่มขึ้นตามการเติบโตของประชากร และขนาดเมืองปัจจุบัน ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และสามารถนำมาปรับใช้ในการช่วยพัฒนาและบริหารจัดการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังยั่งยืนมากขึ้น ดังนั้นการบริหารจัดการและพัฒนาเมืองและท้องถิ่นในรูปแบบ Smart City จึงมีหัวใจหลักสำคัญ คือ การปรับใช้ระบบเทคโนโลยีให้มีส่วนเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการพัฒนาเมืองและท้องถิ่นให้มีความรวดเร็วและทันสมัยมากยิ่งขึ้น และการบริหารจัดการให้มีความสะดวกสบายก็ถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการ รูปแบบเดิมอาจมีความล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ทำให้ระบบการบริหารงานก้าวเข้ามาสู่การบริหารงานยุค Smart City ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ได้ในระบบการปกครองท้องถิ่นยุคปัจจุบัน โดยมีนักวิชาการได้นิยามความหมายของการปกครองท้องถิ่นยุค Smart City ไว้ดังนี้

สำนักงานเมืองอัจฉริยะแห่งประเทศไทย (Smart City เมืองอัจฉริยะที่ทุกคนสามารถอาศัยแบบ Work Smart, 2566) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นยุค Smart City เป็นระบบการปกครองที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในทุกมิติรัฐบาลได้มีนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเมือง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งยุทธศาสตร์ประเทศและแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ได้ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่ โดยยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาสภาพแวดล้อมในพื้นที่เมืองให้มีความน่าอยู่ ปลอดภัย มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมมีการจัดโครงสร้างพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมและประชากรในพื้นที่ โดยเฉพาะรองรับประชากรสูงอายุที่จะมีจำนวนมากขึ้นในอนาคต อีกทั้ง ต้องมีการจัดการระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงของประชาชนได้อย่างทั่วถึง และลดต้นทุนของผู้ประกอบการในพื้นที่ และในระยะยาวต้องพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยง การบริการของระบบขนส่งและเครือข่ายของโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นระหว่างเมืองศูนย์กลางทั่วประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่

- 1) Smart Economy เศรษฐกิจอัจฉริยะที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมดิจิทัล

- 2) SmartTourism การท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อให้นักท่องเที่ยว
- 3) Smart Safety ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว
- 4) Smart Environment การเติบโตของเมืองควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม
- 5) Smart Healthcare การให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน
- 6) Smart Education การศึกษาเพื่อสร้างความรู้ให้คนภายใต้แนวคิด Smart People for Smart City
- 7) Smart Governance การบริหารจัดการของภาครัฐ

Tapananont et al. (อ้างอิงใน นิภาพรรณ เจนสันติกุล, เมืองอัจฉริยะ : ความหมายและข้อควรพิจารณาสำหรับการพัฒนาเมือง) กล่าวว่า Smart City หมายถึง เมืองที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการให้บริการของเมือง การลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรและการเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น การดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ เมืองสามารถใช้ประโยชน์จากระบบคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยให้เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา เมืองได้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้ในทุกชนชั้น และหลากหลาย ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้

Meijer & Bolívar (Meijer, A. & Bolívar R.P.M., 2016) กล่าวว่า SMART City หมายถึง การให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีทรัพยากรมนุษย์และการปกครองการจัดทำทางเลือกนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติกระบวนการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและกระบวนการ (Meijer, A. & Bolívar R.P.M. 2016)

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นยุค Smart City เป็นการปกครองที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย และชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการ และการบริหารจัดการท้องถิ่น ทั้งนี้ยังสามารถช่วยลดค่าใช้จ่าย ลดการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น และเสริมสร้างประสิทธิภาพและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่ มีความทันสมัย ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน การพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนา 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) 4) พลเมืองอัจฉริยะ

(Smart People) 5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) และ 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (อ้างถึงใน รงค์ บุญสวยขวัญ, 2560) อธิบายว่า ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน 7 ประการ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) จะตระหนักถึงการใช้นวัตกรรม โดยไม่สร้างผลกระทบและทำลายธรรมชาติให้น้อยที่สุด ซึ่งเราใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็น การรีไซเคิล การใช้พลังงานทดแทน การบำบัดของเสียให้กลายเป็นทรัพยากรที่สามารถใช้งานได้อีกครั้ง รวมไปถึงการผลิตสินค้าบริการที่เป็นมิตรต่อโลก ไม่สร้างมลภาวะให้ได้มากที่สุด

2. การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) ที่น่าอยู่และเข้าถึงแหล่งคมนาคมแก่ประชาชนทุกคน จะต้องไม่มีแหล่งจราจรที่ร่วไหล จะต้องมียานขนส่งสาธารณะที่เข้าถึงง่าย ราคาดีมีคุณภาพแก่ผู้โดยสารให้เข้าถึงได้ทุกเพศทุกวัย เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถใช้ยานพาหนะสาธารณะที่มีความปลอดภัยตลอดการเดินทาง

3. การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) เราปลูกฝังให้ผู้คนรู้จักใช้เทคโนโลยีและสามารถประยุกต์หลักการนวัตกรรมใหม่ๆ ในอนาคตได้อย่างสะดวกสบาย โดยการดีไซน์ของนวัตกรรมต่าง ๆ จะต้องมีความเป็นสากล ผู้คนทุกประเภทจะต้องเข้าถึงและสามารถใช้งานได้ทุกเพศ ทุกวัย

4. พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) ส่งเสริมให้คนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้การสอนผ่านโลกอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และซอฟต์แวร์ได้ทุกแพลตฟอร์ม โดยพลเมืองทุกระดับต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลบนโลกออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม ไม่จำกัดชนชั้น เพื่อพัฒนา Manpower ทุกองค์กร ตั้งแต่สถานศึกษา บริษัท รวมไปถึงชุมชนเมืองใกล้เคียงให้มีทักษะความรู้ในการทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) สิ่งสำคัญของการใช้ระบบดิจิทัลมาอำนวยความสะดวกแก่เมืองอัจฉริยะมากขึ้น คือการควบคุมความสมดุลระหว่างเทคโนโลยีกับธรรมชาติให้เสมอต้นเสมอปลาย โดยแนวทางการใช้ Smart City จะยังคงประยุกต์นวัตกรรมไฟฟ้าต่างๆ ให้มีความมั่นคงและทดแทนพลังงานได้โดยไม่สร้างความเสียหายแก่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6. เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) การพัฒนาระบบดิจิทัลจะช่วยลดการใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลือง ให้มาพัฒนาโครงสร้างการทำงานภายในเมือง อาทิ การบริหารจัดการ โดยใช้ระบบจัดการอัตโนมัติ การใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก เกษตรกรประหยัดต้นทุน และได้ผลประกอบการที่มากขึ้น จึงเป็น Smart City อย่างยั่งยืน

7. การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) นวัตกรรม Smart City ที่จะนำมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการปกครอง จะช่วยให้ประชาชนทุกคนรับรู้การทำงานของรัฐบาลได้อย่างโปร่งใส สามารถติดตามข่าวสารได้ และยังเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของภาครัฐปัจจุบัน อาทิ ชี้แจงปัญหาพื้นที่สาธารณะในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็น Feedback ให้ผู้บริหารรับรู้แล้วดำเนินปฏิบัติ On Site ในพื้นที่ เมื่อทราบปัญหา ทางทีมจะดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ พร้อมปรับปรุงปัญหาทันที (Smart City เมืองอัจฉริยะที่ทุกคนสามารถอาศัยแบบ Work Smart, ออนไลน์)

หลักการบริหารนิยธรรม

หลักการบริหารนิยธรรม เป็นธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงตรัสไว้สำหรับผู้ปกครองที่ต้องการความเจริญรุ่งเรืองแก่องค์กรปกครอง มีทั้งหมด 7 ประการ ดังนี้

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พจนานุกรมพุทธศาสตร์, 2546) กล่าวว่า หลักการบริหารนิยธรรม 7 ของกษัตริย์วัชชี หรือวัชชีอธิปไตย 7 (ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง มี 7 ประการ ดังนี้

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่าพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย
3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้เดิม
4. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง
5. บรรดาภคบุตรภคภรรยาทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ

6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ของวัชชี (ประจำชาติ) ทั้งภายในและภายนอกไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรามไป

7. จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้กินความกว้าง หมายถึง บรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่า ขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังมีได้มาพึงมาสู่แคว้นแคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแคว้นแคว้นโดยผาสุก

อปริหานิยธรรม 7 ประการนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐ โดยระบอบสามัคคีธรรม (republic) ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ จะเอาชนะด้วยการรบไม่ได้ นอกจากจะใช้การเกลี้ยกล่อมหรือยุแยกให้แตกสามัคคี (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม)

พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก (มหาบุญ) (2557) กล่าวว่า หลักอปริหานิยธรรม 7 ประการ ประกอบด้วย (1) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ เพราะการประชุมกันบ่อย ๆ เป็นการระดมมันสมองรวมทั้งความสามารถที่ทุกคนมีนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องส่งเสริม พัฒนา หมู่คณะให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ (2) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันปฏิบัติกิจของหมู่คณะมีความรับผิดชอบร่วมกันดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอนทำงานก็ทำงานของส่วนรวมให้ดี (3) ปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ทุกคนเป็นสมาชิกของสังคมและต้องถือระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน และเป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหารเกิดผลดี มีประสิทธิภาพ (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของท่าน ความเป็นผู้ใหญ่กับความเป็นผู้น้อยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะการปกครอง การบริหารจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม หน้าที่ปกครอง หน้าที่สั่งการ เป็นต้น เป็นเรื่อง que ผู้ใหญ่หรือผู้นำจำต้องปฏิบัติ (5) ไม่ลุแก่อำนาจความอยาก ความเห็นแก่ตัว ถ้าใครปฏิบัติได้ดั่งนี้ยอมทำให้สังคมมีระเบียบวินัยดีขึ้น สามารถดำรงรักษาสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมไว้ได้ยั่งยืนและไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเศรษฐกิจและการปกครอง เป็นต้น (6) รักสันติภาพ ขัดเกลาจิตใจอยู่เสมอ แสดงถึงความเป็นผู้มีนิสัยดีพร้อมที่จะปฏิบัติดีโดยไม่ประมาท การที่สมาชิกของสังคมเป็นคนดียอมเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรี เป็นเครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติภารกิจได้ดี (7) ตั้งใจสนับสนุนคนดีปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี เลือคนดีมีความสามารถเข้ามาเป็นกำลังพัฒนาหมู่คณะของตน

สรุปได้ว่า หลักการบริหารนิยธรรมธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญอย่างเดียว ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในหมู่มนุษย์ เป็นธรรมที่มุ่งเน้นให้พุทธศาสนิกชนได้รู้จักประยุกต์ใช้ธรรมะในทางการเมืองการปกครอง เพื่อก่อเกิดคุณประโยชน์และเกิดความสามัคคีสูงสุดในสังคม มี 7 ประการ ประกอบด้วย (1) การประชุมกันเป็นประจำเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น (2) มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม (3) ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัด (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่หรือผู้ปกครอง (5) ไม่เห็นแก่ตัวทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (6) ไม่ประมาทและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี และ (7) ตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี และลือคนดีเข้าไปบริหารงาน

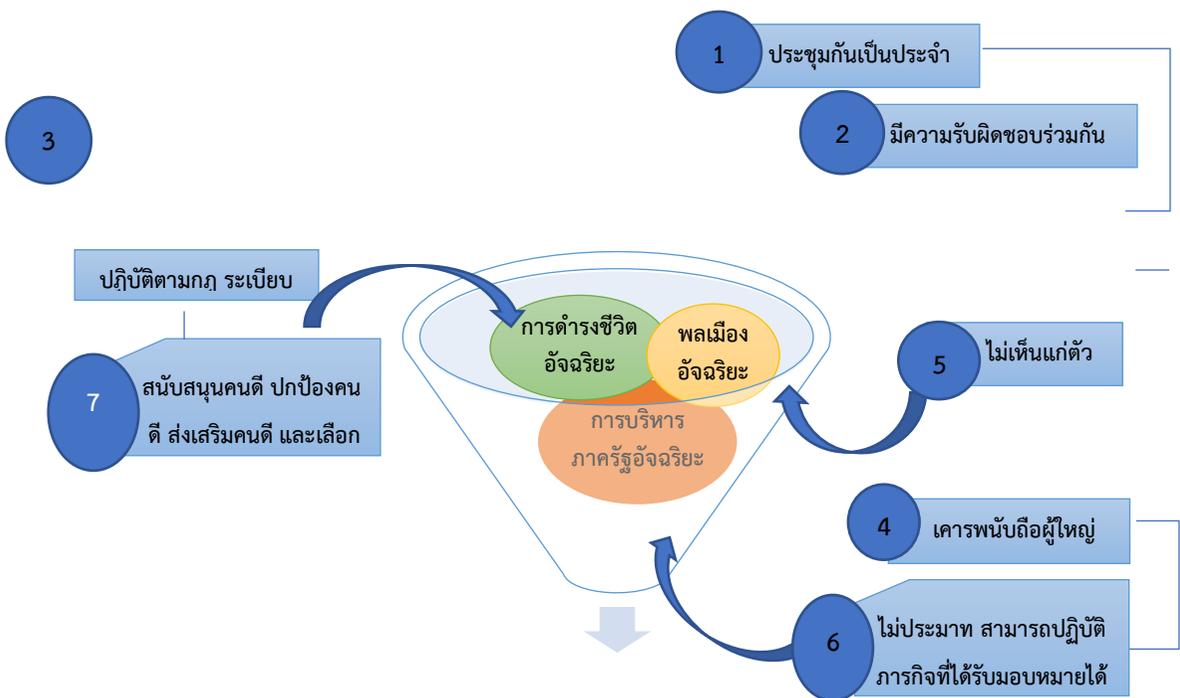
บูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นสู่ยุค Smart City

การปกครองส่วนท้องถิ่นยุค Smart City เป็นการปกครองที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย และชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการท้องถิ่น ทั้งนี้ยังสามารถช่วยลดค่าใช้จ่าย ลดการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น และเสริมสร้างประสิทธิภาพ และศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นการออกแบบที่ดีและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นน่าอยู่ มีความทันสมัย ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน การพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนา 7 ด้าน ประกอบด้วย (1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) (2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) (3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) (4) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) (5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) (6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) และ (7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) การบริหารจัดการท้องถิ่นลักษณะนี้มีความรวดเร็ว ทันสมัย เข้าถึงได้ง่าย แต่ในทางกลับกันนั้นเทคโนโลยีก็เปรียบเสมือนดาบสองคม เพราะเป็นระบบที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และในขณะเดียวกันยังทำให้ผู้ใช้งานรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มีความเป็นส่วนตัว โอกาสที่ข้อมูลส่วนตัว ของประชาชนจะถูกนำไปใช้ให้กับมิชชันนารีไซเบอร์ และอาจทำให้กลุ่มผู้คนที่ไม่สามารถติดตามหรือปรับตัวได้ทัน การใช้นวัตกรรม การบริหารงานบางส่วนอาจทำให้อัตราการว่างงานของประชาชนเพิ่มสูงขึ้นกว่าเดิม ฉะนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการบูรณาการหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นสถาบันหลักที่คนไทยเคารพนับถือมาปรับใช้เพื่อให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความ

เจริญและส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้นในระบบการเมืองการปกครอง และก่อให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่สังคม มี 7 ประการ ประกอบด้วย (1) การประชุมกันเป็นประจำเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น (2) มีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม (3) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบอย่างเคร่งครัด (4) เคารพนับถือผู้ใหญ่หรือผู้ปกครอง (5) ไม่เห็นแก่ตัวทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (6) ไม่ประมาทและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี และ (7) ตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี และเลือกคนดีเข้าไปบริหารงาน การนำหลักการบริหารนิยธรรมดังกล่าวนี้มาบูรณาการการปกครองท้องถิ่นสู่ยุค Smart City จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในปัจจุบันอย่างยิ่งยด

องค์ความรู้ใหม่

บูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นสู่ยุค Smart City

ภาพที่ 1 แสดงการบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรมกับการปกครองท้องถิ่นไทยสู่ยุค Smart City

ผู้เขียนสรุปองค์ความรู้จากการบูรณาการหลักอภิธานิธรรมกับการปกครองท้องถิ่นสู่ยุค Smart City ได้ดังนี้

การปกครองส่วนท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองนั้น ผู้เขียนสามารถสรุปองค์ความรู้ตาม Model ได้ว่า ในการปกครองส่วนท้องถิ่น แบบ Smart City การก่อตั้งชุมชน ๆ หนึ่งนั้นจะต้องเริ่มจากการมีจำนวนประชาชนเพียงพอ ซึ่งเมื่อเรามีประชาชนในท้องถิ่นแล้วนั้น ท้องถิ่นดังกล่าวสามารถสร้างให้เป็นพลเมืองอัจฉริยะได้โดยการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการเข้าถึงข้อมูลทุกแพลตฟอร์ม โดยพลเมืองทุกระดับต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลบนโลกออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม ไม่จำกัดชนชั้น เพื่อพัฒนา Manpower ทุกองค์กร การติดต่อสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยีนั้นก็เป็นไปเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองให้เป็นพลเมืองอัจฉริยะ แต่ภายใต้การเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ ผู้เขียนเห็นว่าการจะเป็นพลเมืองอัจฉริยะนั้นต้องเป็นไปในพื้นฐานของคณิศร คือการนำหลักอภิธานิธรรมมาบูรณาการ ทำให้การเป็นพลเมืองอัจฉริยะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับหลักอภิธานิธรรม ข้อที่ (1) ได้แก่ การประชุมกันเป็นประจำเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น นั้นหมายความว่า พลเมืองทุกคนเป็นประชาชนในองค์กรทั้งสิ้นแต่การจะเข้าสู่การเป็นพลเมืองอัจฉริยะได้นั้นประชาชนทุกคนต้องมีการรับฟังปัญหาและสะท้อนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะต้องหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน ผ่านสื่อเทคโนโลยี ยกอย่างเช่น หากในอดีตเรามีปัญหาอะไรต้องรอเดินทางไปแจ้งผู้นำหรือผู้ปกครองเพื่อสะท้อนปัญหาเหล่านั้น แต่เมื่อเราเข้าสู่พลเมืองอัจฉริยะแล้วนั้น การสะท้อนปัญหาหรือรับฟังปัญหาจะสามารถทำได้โดยผ่านสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น และเมื่อสังคมเกิดปัญหาการเป็นพลเมืองอัจฉริยะได้ต้องช่วยกันรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักอภิธานิธรรม ข้อที่ (2) ได้แก่ การมีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม หมายความว่า พลเมืองทุกคนในชุมชนไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ ยกตัวอย่างเช่น หากมีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในชุมชน แล้วมีการเกิดการกระทำ ความผิดเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดจากใครก็ตาม พลเมืองทุกคนจะต้องร่วมกันรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นต้น โดยผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีในการแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการสร้างกลุ่มพลเมืองออนไลน์เพื่อระดมปัญหาที่เกิดขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยี และหาทางแก้ไขร่วมกันต่อสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงศักยภาพในการอยู่ร่วมกัน เพราะปัญหานั้นเป็นเรื่องที่ทุกคนลงมตีเห็นชอบร่วมกันแล้วจึงจะนับว่าเป็นพลเมืองอัจฉริยะ และนอกจากนี้ในการเป็นพลเมืองที่ดีและมีความเป็นอัจฉริยะนั้นพลเมืองทุกคนจะต้องไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งสอดคล้องกับหลักอภิธานิธรรม

ข้อที่ (5) ได้แก่ การไม่เห็นแก่ตัวทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง หมายความว่า เมื่อพลเมืองทุกคนต่างร่วมใจสร้างชุมชนเพื่อการอยู่ร่วมกันแล้วนั้น พลเมืองอาจติดต่อสื่อสารโดยใช้สื่อเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการเป็นพลเมืองอัจฉริยะนั้นจะต้องปราศจากความเห็นแก่ตัว จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น หากมีพลเมืองท่านใดท่านหนึ่งกำลังทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งทางเทคโนโลยีไม่ว่างานนั้นจะเป็นส่วนตัวหรือส่วนรวมหากพลเมืองท่านนั้นขาดความเชี่ยวชาญ พลเมืองท่านอื่นต้องไม่เพิกเฉยโดยปิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน เป็นต้น ฉะนั้นการเป็นพลเมืองอัจฉริยะจะต้องประกอบไปด้วย การประชุมกันเป็นประจำเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้น การมีความรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม และการไม่เห็นแก่ตัวทั้งผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อเข้าสู่การเป็นพลเมืองอัจฉริยะ เมื่อประชาชนเข้าสู่การเป็นพลเมืองอัจฉริยะแล้ว การเป็นพลเมืองอัจฉริยะนั้นจะต้องมีการอาศัยร่วมกันในชุมชนที่เรียกว่า การดำรงชีวิต ซึ่งการดำรงชีวิตอัจฉริยะ สามารถกระทำได้โดยการปลูกฝังให้ผู้คนรู้จักใช้เทคโนโลยี โดยพลเมืองทุกคนจะต้องเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็น และสามารถใช้งานได้ทุกเพศ ทุกวัย โดยพลเมืองในชุมชนจะต้องใช้สื่อเทคโนโลยีในการสร้างคุณประโยชน์แก่ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยี การแจ้งภัยผ่านช่องทางออนไลน์ การร้องทุกข์ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านสื่อเทคโนโลยี ฯลฯ แต่ทั้งนี้จะต้องใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีโดยต้องไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนิยธรรมข้อที่ (3) ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบอย่างเคร่งครัดในการใช้สื่อเทคโนโลยี หมายความว่า พลเมืองทุกคนต้องไม่นำประโยชน์จากเทคโนโลยีไปใช้ทำลายชุมชนและพลเมืองที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ดังนั้นพลเมืองทุกคนจึงควรใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็น การเชิดชู ยกย่อง สนับสนุนพลเมืองที่เป็นประพตติดี ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เพื่อเป็นต้นแบบแก่พลเมืองอื่นในการดำรงชีวิตในสังคม ยกตัวอย่างเช่น การเชิดชูเกียรติแก่พลเมืองที่ทำความดีผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อเป็นขวัญ กำลังใจ และเป็นแบบอย่างต่อไป เป็นต้น จึงมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนิยธรรมข้อที่ (7) ได้แก่ การตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี และเลือกคนดีเข้าไปบริหารงาน ซึ่งผู้เขียนบทความมีความคิดเห็นว่าหากผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองนำหลักการบริหารนิยธรรม ทั้ง 2 ข้อนี้มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตก็จะทำให้ท้องถิ่นเกิดความสงบสุข การบริหารงานมีความโปร่งใส ชุมชนมีความเจริญรุ่งเรือง ปราศจากการคอร์รัปชันจากผู้ปกครองท้องถิ่น ฉะนั้นในสังคมหากต้องการพลเมืองอัจฉริยะและการดำรงชีวิต

อัจฉริยะพลเมืองทุกคน จึงควรปฏิบัติตามหลักการบริหารนิยธรรมในการใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ ไม่ผิดกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นอีกด้วย แต่ทั้งนี้การเป็นพลเมืองอัจฉริยะ และการดำรงชีวิตอัจฉริยะได้นั้นสิ่งสำคัญ คือ ชุมชนจะต้องมีการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ ซึ่ง **การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ** คือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปกครอง เพื่อจะช่วยให้พลเมืองทุกคนรับรู้การทำงานของรัฐบาลได้อย่างโปร่งใส สามารถติดตามข่าวสารได้ และยังเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของภาครัฐปัจจุบัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนิยธรรม ข้อที่ 4 ได้แก่ การเคารพนับถือผู้ใหญ่หรือผู้ปกครอง เพราะปัจจุบันก็ยังมีพลเมืองสูงวัยบางกลุ่มยังไม่สามารถเข้าถึงระบบเทคโนโลยี ฉะนั้นบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐ จะต้องมอบความรู้แก่พลเมืองสูงวัยให้เข้าถึงความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีได้อย่างเท่าเทียมกัน ยกตัวอย่างเช่น การจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เรื่องการใช้สื่อเทคโนโลยีพื้นฐานในการรับข้อมูลข่าวสาร การรับข้อมูลข่าวสารในชุมชนจากแอปพลิเคชัน Line เป็นต้น และนอกจากนี้การเป็นอัจฉริยะของเทคโนโลยีก็อาจเกิดผลกระทบทางลบต่อการบริหารภาครัฐได้ในกรณีของการโจรกรรมข้อมูลสำคัญขององค์กรภาครัฐ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายในองค์กรภาครัฐได้ ฉะนั้นแม้ว่าเทคโนโลยีจะมีข้อดีอย่างไรก็ตาม แต่พลเมืองอัจฉริยะทุกคนจะต้องดำรงชีวิตอัจฉริยะอย่างไม่ประมาทในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานภาครัฐให้เป็นอัจฉริยะ จึงมีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนิยธรรมข้อที่ 6 ได้แก่ การไม่ประมาทและสามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี หมายความว่า หากการบริหารงานภาครัฐในปัจจุบันสามารถปรับให้เป็นการบริหารงานภาครัฐอัจฉริยะได้ก็จะสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่พลเมืองในชุมชนได้ อาทิเช่น ลดความล่าช้าในการให้บริการ (การจองคิวรับบริการต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐผ่านระบบออนไลน์) ช่วยประหยัดทรัพยากรบุคคล (ลดการจ่ายงบประมาณในการจ้างบุคลากร) และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการที่ผู้ประกอบการและผู้ถูกปกครองต่างร่วมกันน้อมนำหลักการบริหารนิยธรรมดังกล่าวมาทั้ง 7 ข้อนี้ มาบูรณาการกับการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดท้องถิ่นยุค Smart City ได้นั้น ชุมชนนั้นก็เกิดความเจริญด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ทว่าความทันสมัยเดินไปพร้อมกับหลักธรรมก็อาจทำให้การปกครองท้องถิ่นเกิดความผาสุกที่แท้จริงได้

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- โกวิทย์ พวงงาม (2555) การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- โกวิทย์ พวงงาม (2555) การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ณัฐธัญชา ไชยประเสริฐ. (2565). บทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 8 (1), 73-74.
- ณัชชา โคตะ (2566). ฝ่ายส่งเสริมเมืองอัจฉริยะฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม. เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน, 2566, จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/smart-governance>
- ณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ), (2565), มนุษย์กับศาสตร์แห่งการปกครอง, วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(4),525.
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2557). การจัดการทางสังคม : การจัดการองค์กรประชาชน การจัดการองค์กรทางสังคม การจัดการองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ การจัดการองค์กรเพื่อการเคลื่อนไหวทางสังคม. สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมเกียรติ สุวรรณธานี .(2552). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลประทาย” จังหวัดนครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยอีสาน.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2550). ประชาธิปไตยท้องถิ่น : แง่คิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ.
- Meijer, A. & Bolívar R.P.M. (2016). Governing the Smart city : A Review of the Literature on Smart Urban Governance. International Review of Administrative Sciences, 82(2), 392-408.
- Smart City เมืองอัจฉริยะที่ทุกคนสามารถอาศัยแบบ Work Smart เรียกใช้เมื่อ 16 กันยายน 2566, จาก <https://nt-metro-service.com/article/tech-trend/smart-city>